

Wilk i ryś na rozdrożu - interakcje dużych drapieżników z infrastrukturą transportową

Infrastruktura transportowa, taka jak drogi, poważnie zagraża populacjom zwierząt. Drogi mogą blokować ruch zwierząt, zmuszając je do ich unikania i zwiększając śmiertelność. Śmiertelność na drogach może zmniejszyć wielkość populacji, prowadząc do "efektu zubożenia", który z czasem zmniejsza różnorodność genetyczną. Co więcej, ograniczona łączność między siedliskami utrudnia zwierzętom rozpraszanie się lub migrację, ograniczając ich dostęp do odpowiednich domów i partnerów. Sytuacja ta wpływa na długoterminowe przetrwanie populacji. Nadal nie do końca rozumiemy, w jaki sposób infrastruktura transportowa wpływa na dużych drapieżników, ponieważ są one trudne do zbadania ze względu na niską gęstość zaludnienia, nieśmiałość i głównie nocny tryb życia.

Zaproponowano wiele środków mających na celu ograniczenie negatywnego wpływu dróg na populacje zwierząt. Należą do nich znaki ostrzegawcze, redukcja natężenia ruchu, egzekwowanie ograniczeń prędkości, stosowanie systemów do wykrywania zwierząt, odstraszenie zwierząt zapachami, dźwiękami i efektami wizualnymi, odpowiednie kształtowanie poboczami dróg, instalowanie ogrodzeń i budowa przejść dla zwierząt. Jednak tylko niektóre z tych metod są naprawdę skuteczne. Najlepszym sposobem zapobiegania kolizjom dzikich zwierząt z pojazdami jest stosowanie ogrodzeń w celu ich oddzielenia od ruchu drogowego. Jednak ogrodzenia mogą utrudniać zwierzętom poruszanie się po terenie. Aby pomóc dzikim zwierzętom w przechodzeniu przez drogi, często buduje się odpowiednie przejścia. Mogą to być zarówno małe tunele, jak i duże ekostrukty, w zależności od wielkości i zachowania docelowych gatunków. Pomimo popularności przejść dla dzikich zwierząt i dużych nakładów na ich budowę, nadal nie wiemy, czy faktycznie ograniczają negatywny wpływ dróg na populacje zwierząt.

W niniejszym projekcie badawczym wykorzystamy badania terenowe i analizy genetyczne, aby zbadać, w jaki sposób drogi wpływają na dwa duże drapieżniki: żyjącego w grupach wilka szarego (*Canis lupus*) i prowadzącego samotniczy tryb życia rysia eurazjatyckiego (*Lynx lynx*). Badanie dużych drapieżników jest ważne, ponieważ są one szczególnie narażone na utratę siedlisk ze względu na niską liczebność populacji i duże wymagania przestrzenne. Trudno jest zbadać, w jaki sposób drogi wpływają na duże drapieżników, ponieważ ich reakcje często zależą od indywidualnych czynników, takich jak wiek, płeć i status społeczny. Wcześniejsze badania pokazują, że oba gatunki mogą ucierpieć w wyniku wypadków drogowych, a drogi ograniczają ich przemieszczanie się i korzystanie z siedlisk. Jednak nadal nie jest jasne, czy drogi stanowią istotną barierę dla dużych drapieżników na poziomie populacji.

Ten projekt badawczy będzie pierwszym, w którym wykorzystane zostaną nowoczesne techniki, takie jak genetyczna identyfikacja osobników i telemetria, do poznania wpływu dróg na duże drapieżniki w Polsce. Wyniki pomogą w ochronie dzikich zwierząt i zarządzaniu nimi oraz dostarczą ważnych danych na temat wpływu dróg na różnorodność genetyczną populacji ssaków.